

22/5/84

EL LLenguatge

Haver-n'hi

Amb un mateix valor o, si es vol, dit altrament, en un mateix cas d'aplicació, es pot dir, indistintament, *Hi ha qui diu que no* i *N'hi ha que diuen que no*. En alguna ocasió anterior hem donat exemples que fan autoritat d'aquestes dues construccions paral·leles amb el verb *haver* impersonal (denotant l'existència o la presència d'algú o d'alguna cosa), sobre la primera de les quals s'han formulat, algun cop, algunes reserves.

Però els exemples que solen adduir-se d'aquestes construccions són sempre amb el terme relatiu (*qui* o *que*) exercint la funció de subjecte de l'oració subordinada. I pot importar de veure també quines construccions són possibles quan el terme relatiu ha d'exercir la funció de qualsevol dels complements del verb. Teòricament, tots els casos semblen possibles; voiem dir, que les dues construccions bàsiques, *Hi ha qui...* i *N'hi ha que...*, són susceptibles de transformar-se en aquelles altres en què el terme relatiu exerceix la

funció d'algun dels complements del verb (amb el canvi normal de *que* en *qui* quan ha d'anar precedit d'una preposició). Així, per bé que segurament molt poc usuals, no gosàriem condemnar construccions com *Hi ha qui no saludo* i *N'hi ha que estimo particularment*, en què el terme relatiu exerceix la funció de complement directe o acusatiu. (També és cert, però, que en la segona d'aquestes construccions el pronom *en* (*n*) més aviat s'interpretaria com el substitut d'un terme esmentat abans que no pas com un simple partitiu genèric.) Anàlogament, no deuen ésser pas del tot estranyes a la llengua real, construccions com les següents, en què el relatiu és un dels complements preposicionals (incloent-hi el datiu): *Hi havia a qui això no acabava de fer el pes*, *Hi ha en qui no pots confiar*, *Sempre hi ha de qui no et recordes*, *N'hi havia a qui no es podia dir res*, *N'hi ha de qui no m'estranyaria pas*, *N'hi ha amb qui jo no me la jugaria*.

És evident, però, que les construccions normals són aquelles en què es combinen el pronom *en* i un quantitatiu o un indefinit, conjunt apte a fer d'antecedent de qualsevol relatiu: *N'hi ha molts que no he vist més*, *N'hi deu haver pocs als quals es pugui dir tot*, *No n'hi ha gaires en qui es pugui confiar*, *N'hi havia alguns de qui ja no em recordava*, *N'hi ha pocs per qui ho hauria fet*. Però amb el pronom *algú* es prescindeix, és clar, del partitiu *en*: *Hi ha algú en qui penso sovint*.

Albert Jané